

Jak velikonoce ukazují na Ježíše Krista (Rich Deem)

Úvod

Svátek velikonoce byl slaven Židy po tisíce let. Vypráví úžasný příběh o tom, jak Bůh vykoupil židovský národ z egyptského otroctví.¹ Oslava sama byla předána Židům, zatímco byli ještě v Egyptě.² Původní oslava se soustředila na velikonočního beránka, který byl obětován a jeho krví se natřely veřeje dveří na znamení víry, aby Bůh minul dům Židů během poslední rány, která přišla na Egyptany – zabití každého prvorozeného.³ Do velké míry byl velikonoční beránek eliminován z velikonočního festivalu (jedinou výjimkou je pečená nezlomená skopová kost).⁴ Nový zákon říká, že Ježíš je náš obětní beránek.⁵ Velikonoční beránek měl být „samcem bez vady“,⁶ zatímco stejný popis byl dán Ježíšovi.⁷ Navíc, když byl beránek opečen a sněden, žádná z jeho kostí neměla být zlomena.⁸ Tato skutečnost byla také prorokována o Mesiáši, jehož kosti neměly být zlomeny.⁹ Bylo zvykem během ukřižování zlomit kosti na nohou zločince za několik hodin, aby urychlili smrt. Jediný způsob, jak mohl člověk dýchat, když visel na kříži bylo zatlačit na nohy a to velmi vyčerpávalo (kromě bolesti). Když se zlomily nohy, následovala krátce na to smrt

---

¹ Viz kniha Exodus.

² Viz Exodus 12.

³ Mojžíš svolal všechny izraelské starší a řekl jim: "Jděte si vzít kus z bravu podle vašich čeledí a zabijte velikonočního beránka. Potom vezměte svazek yzopu, namočte jej v misce s krví a krví z misky potřete nadpraží a obě veřeje. Ať nikdo z vás až do rána nevychází ze dveří svého domu. Až Hospodin bude procházet zemí, aby udeřil na Egypt, uvidí krev na nadpraží a na obou veřejích. Hospodin ty dveře pomine a nedopustí, aby do vašeho domu vešel zhoubce a udeřil na vás. (Exodus 12,21-23)

⁴ Velikonoční beránek byl ještě obětován v prvním století, jak lze vyčíst z Nového zákona – „Pak přišel den nekvašeného chleba, kdy měl být obětován velikonoční beránek.“ Luk 22,7

⁵ Odstraňte starý kvas, abyste byli novým těstem, vždyť vám nastal čas nekvašených chlebů, neboť byl obětován náš velikonoční beránek, Kristus. (1 Kor 5,7).

Druhého dne spatřil Jan Ježíše, jak jde k němu, a řekl: "Hle, beránek Boží, který snímá hřích světa. (Jan 1,29)

Spatřil Ježíše, jak jde okolo, a řekl: "Hle, beránek Boží." (Jan 1,36)

Víte přece, že jste z prázdnoty svého způsobu života, jak jste jej přejali od otců, nebyli vykoupeni pomíjitelnými věcmi, stříbrem nebo zlatem, nýbrž převzácnou krví Kristovou. On jako beránek bez vady a bez poskvrny byl k tomu předem vyhlédnut před stvořením světa a přišel kvůli vám na konci časů. (1 Petr, 18-20)

Řekl jsem: "Pane můj, ty to víš!" A on mi řekl: "To jsou ti, kteří přišli z velikého soužení a vyprali svá roucha a vybilili je v krvi Beránkově. (Zjevení 7,14)

Oni nad ním zvítězili pro krev Beránkovu a pro slovo svého svědectví. Nemilovali svůj život tak, aby se zalekli smrti. (Zjevení 12,11)

⁶ Budete mít beránka bez vady, ročního samce. Vezmete jej z ovcí nebo z koz. (Exodus 12,5)

⁷ 1. Petrova 1, 18-19 (viz výše)

⁸ Musí být sněden v témž domě. Z jeho masa nevynesete nic z domu; žádnou jeho kost nezlámte. (Exodus 12,46)

⁹ Ochraňuje všechny jeho kosti, nebude mu zlomena ani jedna. (Žalm 34,21)

zadušením. V případě Ježíše však nohy byly zlomeny jen těm dvěma druhým mužům, ale ne jemu, protože už byl mrtev.¹⁰

Symbolika velikonoce

Mnohé ze symboliky Ježíšova posledního velikonočního týdne se nám vytratilo, protože neznáme zvyky tehdejší doby. Na příklad, Ježíš přišel do Jeruzaléma pět dnů před tím, než byl zabit Beránek v chrámě jako velikonoční oběť za hříchy izraelského lidu. Pět dní před tím než byl beránek obětován, byl vybrán. Proto Ježíš vstoupil do Jeruzaléma jako Beránek Boží během dne, kdy se vybíral beránek.¹¹ Lidé si vůbec tenkrát neuvědomovali tento hluboký význam, zdravili ho s palmovými větvemi,¹² provolávali ho za Krále,¹³ volali „Hosanna,“¹⁴ což znamená „zachraň nás.“ Avšak oni nehledali duchovního zachránce, nýbrž politického zachránce. Palmové větve byly symbolem svobody a otevřeného odporu, od doby, kdy Šimon Makabejský vstoupil do Jeruzaléma s touto symbolikou.¹⁵ Ježíšovou reakcí byl pláč,¹⁶ protože s uvědomil, že nepochopili záměr Mesiášova příchodu.

Velikonoční oběť

Ježíš byl ukřižován v den velikonoční slavnosti a v den, kdy měl být obětován velikonoční beránek. Během předchozích 1200 let kněz troubil na roh beránka v 15:00 hodin – ve chvíli, kdy byl obětován beránek, a všichni lidé se zastavili a rozjímali nad obětí za hříchy v jejich prospěch. V 15:00 hodin,¹⁷ kdy byl Ježíš ukřižován, řekl, „dokonáno jest“¹⁸ – v té chvíli byl obětován velikonoční beránek a troubili na roh v chrámu. Oběť

---

¹⁰ Přišli tedy vojáci a zlámali kosti prvnímu i druhému, kteří byli ukřižováni s ním. Když přišli k Ježíšovi a viděli, že je již mrtev, kosti mu nelámali, ale jeden z vojáků mu probodl kopím bok; a ihned vyšla krev a voda... Neboť se to stalo, aby se naplnilo Písmo: 'Ani kost mu nebude zlomena'. (Jan 19,32-34.36)

¹¹ Druhého dne spatřil Jan Ježíše, jak jde k němu, a řekl: "Hle, beránek Boží, který snímá hřích světa. (Jan 1,29)

¹² Druhého dne se dovědělo mnoho poutníků, kteří přišli na svátky, že Ježíš přichází do Jeruzaléma. Vzali palmové ratolesti, šli ho uvítat a volali: „Hosanna, požehnaný, jenž přichází ve jménu Hospodinově, král izraelský.“ (Jan 12,12-13) A mohutný zástup prostíral na cestu své pláště, jiní odsekával ratolesti stromů a stlali je na cestu. (Matouš 21,8)

¹³ Volali: „Požehnaný král, který přichází ve jménu Hospodinově. Na nebi pokoj a sláva na výsostech!“ (Lukáš 19,38) Zástupy, které šly před ním i za ním, volaly: „Hosanna Synu Davidovu! Požehnaný, který přichází ve jménu Hospodinově! Hosanna na výsostech!“ (Matouš 21,9)

¹⁴ A ti, kdo šli před ním i za ním, volali: "Hosanna! Požehnaný, který přichází ve jménu Hospodinově, požehnáno buď přicházející království našeho otce Davida. Hosanna na výsostech!" (Marek 11,9-10)

¹⁵ Šimeón Makabejský po dobití Jeruzaléma „vešel do něho s chválami a palmovými ratolestmi za zvuku citer, cimbálů a harf, s chvalo zpěvy a písněmi, protože byl potřen veliký nepřítel uprostřed Izraele. (1 Makabejská 13,51) (viz také 2. Makabejská 10,7)

¹⁶ Když už byli blízko a ušel město, dal se nad ním do pláče. (Lukáš 19,41)

¹⁷ Kolem třetí hodiny zvolal Ježíš mocným hlasem: "Eli, Eli, lama sabachtani?", to jest: 'Bože můj, Bože můj, proč jsi mne opustil?' ... Ale Ježíš znovu vykřikl mocným hlasem a skonal. (Matouš 27,46.50) (viz také Marek 15,34-37; Lukáš 23,44-46)

¹⁸ Když Ježíš okusil octa, řekl: "Dokonáno jest." A nakloniv hlavu, skonal. (Jan 19,30)

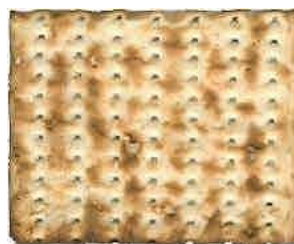
beránka Božího byla naplněna v hodině, ve které obvykle docházelo k symbolické oběti zvířete. V tu samou chvíli se roztrhla chrámová opona (7,5 cm tlustá, několik podlaží vysoký plášť, který ohraničoval nejsvětější svatyni¹⁹), odshora až dolů²⁰ - což představovalo konec odloučení mezi Bohem a člověkem. Padesát dnů na to, na výročí vydání zákona (letnice), Bůh opustil pozemský chrám, aby sídlil v těch, kteří vyznávají jméno Ježíš.²¹

Pohřeb

Svátek nekvašeného chleba začal v pátek večer (při západu). Součástí festivalu bylo, že Židé vzali trochu zrn – „první ovoce“ jejich žně – do chrámu a nabídli to jako oběť. Když to dělali, nabízeli Bohu vše, co měli a důvěřovali mu, že zahrne svou přízní celou žeň. Bylo to ve chvíli, kdy byl Ježíš pohřben – byl zaset do země – jak to vyjádřil před svou smrtí.²² Pavel odkazuje na Ježíše jako na první ovoce těch, kteří byli vzkříšeni z mrtvých v 1. Korintským.²³ Jako takový Ježíš reprezentuje naplnění Božího slibu postarat se o zbytek žně – vzkříšení těch, kteří následují Ježíše.

Vzkříšení

Křesťanská symbolika se vyskytla i při velikonoční večeři (Sederu). Daly se dohromady tři macesy - nekynuté chleby (představující Otce, Syna a Ducha svatého). Prostřední maces byl zlomen²⁴ zabalen do bílého ubrousku a skryt, což představuje smrt a pohřeb Ježíše.²⁵ Macesa sama měla představovat Ježíše, protože byla holá a děrovaná, což předpovídal Izajáš,²⁶ David²⁷ a Zachariáš.²⁸ Po sederové večeři, byla „pohřbená“ macesa „vzkříšena,“ což předpověděla prorocství Davida.²⁹

¹⁹ Za oponou byla druhá část stánku, nazývaná nejsvětější svatyně. (Židům 9,3)

²⁰ A hle, chrámová opona se roztrhla v půli odshora až dolů, země se zatřásla, skály pukaly, (Matouš 27,51) Tu se chrámová opona roztrhla vpůli odshora až dolů. (Marek 15,38) Bylo už kolem poledne; tu nastala tma po celé zemi až do tří hodin, protože se zatmělo slunce. Chrámová opona se roztrhla v půli. (Lukáš 23,45)

²¹ Skutky 2.

²² Ježíš jim odpověděl: „Přišla hodina, aby byl oslaven Syn člověka. Amen, amen, pravím vám, jestliže pšeničné zrna nepadne do země a nezemře, zůstane samo. Zemře-li však, vydá mnohý užitek. (Jan 12,23-24)

²³ Avšak Kristus byl vzkříšen jako první z těch, kdo zesnuli. (1. Korintským 15,20)

²⁴ vzdal díky, lámal jej a řekl: "Toto jest mé tělo, které se za vás vydává; to číňte na mou památku." (1. Korintským 11,24)

²⁵ Vzali Ježíšovo tělo a zabalili je s vonnými látkami do lněných pláten, jak je to u Židů při pohřbu zvykem. (Jan 19,40)

²⁶ Jenže on byl proklán pro naši nevěrnost, zmučen pro naši nepravost. Trestání snášel pro náš pokoj, jeho jizvami jsme uzdraveni. (Izajáš 53,5)

Křesťanská památka večeře

Právě během velikonoční sederové večeře³⁰ Ježíš prohlásil, že to jídlo představuje jeho a že on ustanovuje novou smlouvu, kterou předpověděli Jeremijáš, Ezechiel a Izajáš.³¹ Oslava této smlouvy se stala obřadem večeře Páně v křesťanské církvi. Na konci jídla Ježíš vzal nekvašený chléb, rozlomil ho a řekl, že reprezentuje jeho tělo.³² Pak vzal kalich vína, což byl třetí pohár vína sederové večeře – kalich vykoupení. Řekl, že to byla ta nová smlouva v jeho krvi „prolitá za vás.“³³ Právě skrze obětní smrt a vzkříšení Ježíše Krista jsme prohlášeni za čisté před Bohem a můžeme mít, pokud se rozhodneme přijmout tento dar odpuštění, společenství večeře s ním – nejen teď ale ve věčném životě, který nabízí.

(Převzato a přeloženo z:

<http://www.godandscience.org/apologetics/passover.html>)

---

²⁷ Smečka psů mě kruhem svírá, zlovolná tlupa mě obkličuje; sárou se jako lev na mé ruce a nohy. (Žalm 22,17)

²⁸ Ale na dům Davidův, na toho, jenž sídlí v Jeruzalémě, vyleji ducha milosti a proseb o smilování. Budou vzhlížet ke mně, kterého probodli. Budou nad ním naříkat, jako se naříká nad smrtí jednorozeného, budou nad ním hořce lkát, jako se hořce lká nad prvorozeným. (Zachariáš 12,10)

²⁹ Neboť v moci podsvětí mě neponecháš, nedopustíš, aby se tvůj věrný octl v jámě. (Žalm 16,10)
Vyvedl jsi mě z podsvětí, Hospodine, zachovals mě při životě, abych nesestoupil v jámu. (Žalm 30,4)
Avšak mne Bůh ze spárů podsvětí vykoupí, on mě přijme! (Žalm 49,16) Nezemřu, budu žít, budu vypravovat o Hospodinových činech. (Žalm 118,17)

³⁰ Řekl jim: "Velice jsem toužil jísti s vámi tohoto beránka, dříve, než budu trpět. (Lukáš 22,15)

³¹ „Hle, přicházejí dny, je výrok Hospodinův, kdy uzavřu s domem izraelským i s domem judským novu smlouvu. Ne takovou smlouvu, jakou jsem uzavřel s jejich otcí v den, kdy jsem je uchopil za ruku, abych je vyvedl z egyptské země. Oni mou smlouvu porušili, ale já jsem zůstal jejich manželem, je výrok Hospodinův. Toto je smlouva, kterou uzavřu s domem izraelským po oněch dnech, je výrok Hospodinův: Svůj zákon jim dám do nitra, vepíši jim jej do srdce. Budu jim Bohem a oni budou mým lidem.“ (Jeremijáš 31,31-33) A dám jim jedno srdce a vložím do jejich nitra nového ducha, odstraním z jejich těla srdce kamenné a dám jim srdce z masa, aby se řídili mými nařízeními, zachovávali moje řády a jednali podle nich. I budou mým lidem a já jim budu Bohem. (Ezechiel 11,19-20) Já Hospodin jsem tě povolal ve spravedlnosti a uchopil tě za ruku; budu tě opatrovat, dám tě za smlouvu lidu a za světlo pronárodům. (Izajáš 42,6)

³² Když jedli, vzal Ježíš chléb, požehnal, lámal a dával učedníkům se slovy: „Vezměte, jezte, toto jest mé tělo.“ Pak vzal i kalich, vzdal díky a podal jim ho se slovy: "Pijte z něho všichni. Neboť toto jest má krev, která zpečetí smlouvu a prolévá se za mnohé na odpuštění hříchů. (Matouš 26,26-28)

³³ A právě tak, když bylo po večeři, vzal kalich a řekl: "Tento kalich je nová smlouva zpečetěná mou krví, která se za vás prolévá." (Lukáš 22,20)